

ud af sin Jordlod og altsaa er den mest velstillede blandt sine Ligemænd, og saa drejer det sig jo ikke om, at han faar en Understøttelse, men om, at han faar dette Dyr og Penge som Udtryk for den Anerkendelse, Samfundet yder ham gennem de Organisationer, som denne Sag er betroet til Administration. Man er Tid efter anden delvis gaaet over til Systemet betingede Præmier. Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) sagde: betingede Præmielaan. Det er der sikkert ikke noget, der hedder; men der er noget, der hedder: betingede Præmier; man siger til den, der møder frem med en ypperligt dyrket Huslod: Du kan faa et Beløb til Gennemførelse af denne eller hin Foranstaltning, som du trænger til, men du faar ikke Beløbet udbetalt, før Foranstaltningen er gennemført. Det er det betingende Moment i Sagen: der er en Præmie, men den skal først udbetales, naar vedkommende fyldstgør den stillede Betingelse. Der findes betingede Præmier og Præmier uden Betingelser, men betingede Præmielaan er der sikker ikke noget, der hedder; hvordan den Forestilling er gaaet ind i Folks Bevidsthed, ved jeg ikke. Af Bevillingen kan intet anvendes til Laan; hvis det sker, er det i Strid med Bevillingens Forudsætning. Men at man yder de saakaldte betingede Præmier, altsaa Tilskud til visse bestemte Foranstaltninger, som er aftalt mellem Bedømmelseskomiteen og Præmietagere i Stedet for den direkte Pengepræmie, ændrer ikke selve Grundsynspunktet for denne Sag. Dette er og bliver det samme i begge Tilfælde, nemlig at Præmien er en Anerkendelse til de dygtigste, disse til Ære og de andre, de mange, til følgeværdigt Eksempel. Skal dette Hovedsynspunkt frafaldes til Fordel for et Trangmoment, med andre Ord, skal Bevillingen gaa over til at være en Understøttelse til stræbsomme, men i økonomisk Henseende vanskeligt stillede Husmænd, maa vi gøre os ganske klart, at det er det, vi vil; men saa forlader vi det Princip, hvorpaa denne Bevilling har været bygget gennem de mange Aar, og Spørgsmaalet bør da overvejes fra Grunden af. Det er muligt, at Tiden er inde til en saadan Overvejelse. Jeg tror ganske vist ikke, vi naar det Resultat, jeg her antyder; thi selv om vi nu bevilger de 15,000 Kr., vil det da betyde noget væsentligt til Løsning af Opgaven, stillet saaledes med Hensyntagen til Trangmomentet? Der er

her i Landet. 15,000 Kr., fordelt med 25 Kr. til den enkelte Husmand, betyder en Haandsrækning til 600 Husmænd, 1 af hver 333. Regner vi med Halvdelen af de 90,000 Kr., Bevillingen før udgjorde, og som man ved Ændringsforslaget ønsker, at den fremtidig skal udgøre, kan 1 for hver 100 Husmænd faa en Understøttelse af 20—25 Kr. Til økonomisk Ophjælpning er en saadan Forholdsregel uden væsentlig Værdi, men ud fra mit Syn paa Betydningen af en Præmiering af veldrevne, ypperligt dyrkede Huslodder betyder det noget, at man tager den ypperste frem blandt hundrede og giver ham en Anerkendelse, eller at man deler de 25 Kr. i to mindre Beløb. Ved Siden deraf kan man give to, tre, fire Prædikater præmieværdig, og disse vil da rykke op og faa den effektive Præmie i følgende Omgange.

Men jeg gentager: Tiden er maaske inde til, at hele dette Spørgsmaal bør tages op til Undersøgelse fra Grunden af. Nu har Husmandsorganisationerne administreret denne Bevilling i to Aar, og her staar vi i Begreb med at overlade den til dem for det tredje Aar. Husmandsorganisationerne synes ikke at kunne falde til Ro med Bevillingen under de hidtidige Forudsætninger og har altsaa indhøstet Erfaringer, som Administrationen kan lære at kende ved at indhente Oplysninger om Forholdene i det hele taget paa dette Omraade; saa kan vi oprede Spørgsmaalet fra Grunden af og se, om der er andre Veje, vi skal frem ad, om vi, som det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds sagde med Tilslutning fra min Side før et Par Aar siden, maaske kommer til den Erkendelse, at Præmiesystemet i Virkeligheden er forældet. Det er muligt, at man kommer til det Resultat. Hvad der var selvfølgeligt og lige til for 25 Aar siden — at faa frem de dygtigste, de indsigtfuldeste, de flittigste, de ypperste Husmænd, de bedste, dem, der var i Stand til paa den lille Plet Jord paa 5, 6, 10 Tdr. Land at skabe sig økonomisk Eksistensbetingelse, og trække dem frem til følgeværdigt Eksempel for alle dem, der sad inde med lignende smaa Lodder, og dem, der besad de store, og saaledes at føre Beviset for, at det er muligt at eksistere paa en saadan lille Plet Jord, hvad ingen for 50 Aar siden troede muligt — det er ikke nødvendigt nu, thi dette Bevis er ført. — Men dermed er ikke sagt, at man ikke fremdeles skal gøre noget for at opmuntre, men blot, at man nu maaske skal frem ad nye Veje for at finde de rette Midler til